

SLOVENSKI NAROD.

Shaja vsak dan svecor, izmiki nedelja in prazniki, ter vojna po pošti prejemanj na avstro-ogrsko železo za vsa leta 85 K, na pol leta 18 K, na četrt leta 8 K 50 h, na eden mesec 3 K 80 h. Za Ljubljano s pošiljanjem za dom za vsa leta 84 K, za pol leta 18 K, za četrt leta 8 K, na eden mesec 3 K. Kdor hodi sam poji, vojna za celo leto 12 K, za pol leta 11 K; na četrt leta 5 K 50 h, na eden mesec 1 K 80 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor knaša poštnina. — Na naročbo brez istodobne vplačila se ne ostra. — Za samostojno plačilo se od petertopne petit-vrate po 12 h, če se osnanilo enkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopis se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. — Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročila, reklamacije, ostanili t. j. administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vagove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

K shodu v Ribnici.

Nedosežne laži, katere trosi „Slovenec“ poročevalce iz Ribnice, smo že ožigosali. Veliko se je že lagalo v „Slovenec“, a krono v tem oziru zasluži lažnjiva podlasica iz ribniškega farovža. Sedanji župnik Brešan v Velesovem je prouzročil mnogo zla v ribniškem okraju, a priznati moramo, da tako nesramno in trdovratno pa vendar ni lagal, kakor laže njegov naslednik mali Traven iz Ribnice. Z njim skuša konkurirati samo še svetogregorški župnik Krumpetar, ki pa nima toliko zmognosti. Ribničanom bi svetovali, da bi po vseh občinah dali plakirati kaplanove laži, da bode ljudstvo moglo spoznati svoje dušne pastirje.

Da ga je impozanten shod v Ribnici spravil iz ravnotežja, je umevno. Ko je po svoje obdelal dr. Tavčarja in župana Rusa, se spravi nad uradnike in učitelje. Dopisnik trdi, da je o priliki, ko se je pri sodišču obravnavalo z člani ribniškega konsuma, nekdo v predsobi agitiral za shod, ter podtika to sodnemu svetniku. Kakor se nam poroča, je bilo takrat nad 200 ljudi pri sodišču. Ob sebi je umevno, da je sodniku, ki mora razpravljati s toliko strankami, nemogoče vedeti, kaj se govori v predsobi ali v kakem drugem kotu zunaj sodne dvorane. Sicer je dr. Šustersiču prosto denuncirati in interpelirati v parlamentu, saj je vaju blamaž z interpelacijami.

„Slovenec“ pripoveduje, da sta dr. Tavčar in Rus na shodu poštene slišala. „Ker je bilo obilno število klerikalnih (sic!) poslušalcev, so jima gorke belili, tako da sta se nam zdela kakor dva medveda na razbeljeni plošči. Ko je Tavčar dejal, da klerikalni poslanci ne bodo ničesar dosegli z obstrukcijo, so navzoči na vse grlo zagrmeli: „Bodo, morajo!“ In vsa gospoda je prebledela, dr. Šiferju so se roke tresle in je lepo prosil ljudi, da naj bodo tihi, itd.“ Ako je bila opozicija res tako strašna, da je vsa gospoda prebledela, kako je

pa mogel razgrajalec, kakor pravi „Slovenec“, g. S. sam ven metati? Razgrajalo je samo par nezrelih paglavcev, katere je vodstvo „Marijine družbe“ nalašč za to poslalo k shodu, da delajo skandale. Ker je ogromna večina glasno protestirala zoper poskus zborovanje motiti in ker sta predzrna fantalina navzlic odločnemu opominu mirovati hotela še razgrajati, sta se pravilno ekspedirala iz dvorane. Vsa ta ekspedicija je pa trajala samo par minut. Pozneje ni nihče več motil zborovanja, ki se je vršilo v najlepšem redu in ob velikem navdušenju navzočih.

„Slovenec“ pripoveduje tudi, da je dr. Tavčar doživel na shodu mačjo godbo, ki so mu jo priredili (kdo?) na ulici. Ta godba Marijine družbe, katero je insceniral kaplan Traven pred Slemenčevim gostilno, je zborovanje v Arkotovih dvoranah in zabavo po shodu toliko motilo, kakor so n. pr. pijanci v Pihlerjevi kleti kedaj motili predstave v ljubljanskem gledališču ali pa v „Narodnem domu“. Eno pa naj bode pribito kot znamenje časa: Popoldne pred polit. shodom skličeta kaplana Marijine device in devičarje potem, ko so bili zjutraj pri spovedi. Device seveda prevzame prvi kaplan. Proti večeru se zberejo pred Slemenčevim gostilno na ulicah s piščalkami, ker se je, kakor poroča „Slovenec“, žvižgalo in piskalo. Nežne Marijine device so bile tedaj zjutraj pri spovedi in sv. obhajilu, popoldne v družbi kaplana, zvečer so pa pod poveljstvom istega dušnega pastirja žvižgale in piskale. O Mariji, prosí za nje! Ta scenerija kaplana Travnja se je zdela prehuda celó dvema tovarišema, katera sta rajši izginila tja, kjer se gospodje poslovtati uče. Marijine igralke pa se niso bile dovolj priučile svojih vlog, kajti ko je na nasprotni strani nekdo nagajal devicam z „Živio Tavčar“, so se začuli med njimi kliči: „Pereat Šustersič! Živio Plantan!“ To je v resnici smola in vprašanje je, kdo bode dal odvezo dotičnim punicam? Poleg par pobov je tudi nekaj Marijinih devic v temi in

po blatu capljalo s piščalkami na kolo-dvor, pa ni bilo prave korajže. Samo mlad devičar, kateremu baje posebno diše vipavske pomaranče, je moral na postaji bežati, druga nezdoda se ni pripetila. Za telesno varnost dr. Tavčarja, katerega ni nihče napadal ali motil, je bilo mnogo bolje skrbjeno, kakor za Marijine device, katere so pod varstvom kaplana Travnja. Upamo, da knezoškof Bonaventura ne pozabi nanj in da mu kmalu poplača njegove obilne zasluge na polju ljudske korupcije.

Idrija.

(Dopis.)

Stanovanjska beda v Idriji je tako grozna, da je postala v resnici že neznošna. Naša stranka je premotrivala že vse načine, kako bi se dalo odpo-moči tej kalamiteti. Zahtevalo se je od c. kr. rudn. erarja, ki je v prvi vrsti poklican, da preskrbi človeštva vredna bivališča idrijskemu rudarju, ki mu je izšel in izmotal vse življenjske moči. Toda ta c. kr. rudn. erar, ki je spravil v svojo nenasitno malho že milijone in milijone, ki je ugonobil že toliko ekzistenc, ta erar je že milostno storil svojo dolžnost, saj je zopet postavil par kur-nikov, v katere ne najdejo poti dobro-dejni solnčni žarki! Ha, ha! C. kr. rudniški erar! Kdo pa je vendar ta c. kr. rudniški erar, ki nima sreča za svoje uslužbenke, ki ga ne ganejo niti solze, niti prošnje, ki ga ne ostraše in oplaše niti grožnje? I no, to je že nekaj mrtvega, to je . . . c. kr. rudn. erar. Gospodje pa, ki opravljajo in predstavljajo ta sl. c. kr. rudn. erar, ti gospodje se smejejo in si manejo roke: sicer pa imajo mehko sree, njim se smili ta ubogi rudar, o, oni bi dali vse v rove zakletemu trpinu, ali c. kr. rudn. erar . . . ta je trd, neizpros. In navzlic temu, da se gospodje kar tope same dobrote in bodo najbrže tudi umrli na tej bolezni, mora idrijski rudar stradati po mokrotnih, brezsončnih ter zaduhlih luknjah in brlogih, ko bi se še žival obotavljala gojiti v njih svoje mlade . . .

Ker torej erar ne da ničesar, je bilo treba misliti na kak drug odpo-moček in g. županu se je rodila ideja, ali bi se ne dalo dobiti kaj za Idrijo iz melioracijskega zaklada. Toda v ta namen bi bilo treba natančne in po-drobne statistike. Zato je nekaj naših dijakov prevzelo velikansko nalogo, sestaviti to statistiko in svetu pokazati, v kakih hlevih in jazbinah mora pre-bivati naš rudar. Ali vse delo je tako ogromno, da ga ni moči zmagati v enih počitnicah, zato se bo nadaljevalo prihodnje leto.

Med tem pa mineva čas in stano-vanjska beda raste od dne do dne; zato je bilo treba zateči se k samo-pomoči. Ker se erar ne zmeni za no-bene prošnje in sam od sebe ne ukrene ničesar obče koristnega, ali bi se morda ne dalo kaj izsiliti iz njega? In g. župan se je oprijel misli, ki mu je že davno rojila po glavi, katere se pa preje ni upal uresničiti, bojé se pri-znane nepoštenosti svojih političnih na-sprotnikov (glej povišanje doklad in realka!) Slučaj je namreč hotel, da je neki klerikalni dopisnik razvijal v „Sl. Listu“ iste misli: naj se povišajo do-klade in naj občina s temi dohodki zida delavske domove. (Znano je, da plača c. kr. rudniški erar 90% vseh davkov.) Seveda se temu dopisniku ni niti sanjalo, da bode njegov članek postal voda, na katero se bodo vjeli klerikalni občinski odborniki. Kajti kdor pozna naše klerikale, ta bo ve-del, da dotičnega dopisa niso smatrali za resnega, ampak so se hoteli le za-varovati za prihodnost, češ, glejte jih liberalce, niso znali uporabiti ugodne prilike, mi bi bili delali vse drugače, kakor dokazuje „Slov. List“ z dne tega in tega. In da je ta naša trditev (da so namreč klerikalci s svojim na-svetom v „Slov. Listu“ le javnost sleparili), se je moral prepričati vsakdo, kdor je gledal začudene in konsternirane obraze klerikalnih obč. odbor-nikov, ko je g. župan pri zadnji obč. seji izvel iz žepa dotično številko „Slov. Lista“ in prišel na dan s svo-

jimi načrti. Bili so kar — „pa“. Ko so malo prišli k sebi, je najprvo g. Kos svečano zatajil oficialnost in prak-tično vrednost dotičnega dopisa, češ, da je v njem izraženo le privatno mnenje, ne pa mnenje stranke, g. Goli (za erarjem prvi davkoplačevalec) pa se je repenčil, da to vendar ne gre, da bi se že itak visoke doklade še povišale. (Smeh na galeriji. Kliči: Goli se boji za svoj žep!) Ali g. župan je razpravljal dalje in njegovo pametno razmotrivanje je prepričalo skoro vse narodno-napredne, dalje pa tudi par klerikalnih odbornikov in galerijo, da se da edino potom povišanja doklad izsiliti iz erarja kak vinar. In ko je g. Val. Lapajne županova izvajanja spravi-l v obliko konkretnega predloga: naj se povišajo doklade na 100% in s tem denarjem zidajo delavski domovi, sta g. Goli in Kos uvidela, da bo ta predlog postal popularen, da se mu torej ni upirati ter sta dvignila roki — in predlog je bil sprejet.

Klerikalcem je bilo zelo neljubo, da so naprednjaki zopet ukrenili nekaj koristnega in to vsled svoje premete-nosti celo s pomočjo klerikalnih odbor-nikov. Kako bi se dal ta uspeh zmanjšati in — klerikalcem obrniti v korist? Ali ne z natelevanjem in sumničanjem? Spomnili so se svojih navideznih na-sprotnikov, ki so jim pa dragi zavez-niki v boju zoper — narodno-napredno stranko. In kakor jo ni tako svete stvari, katere bi klerikalci ne porabili v svoje umazane politične namene, tako so se po vzgledu dr. Šustersiča, ki si je z vseučiliškim vprašanjem ho-tel oprati svoje ožlindrane roke in re-habilitirati v državni zbornici, poslužili te prilike ter kakor „zvesti čuvarji ljudskih pravic“ stopili pred ljudstvo na javnem shodu. Značilno za kleri-kalno politiko je pač dejstvo, da se ti junaki, razen vjetih odbornikov, ki so pa tudi nekako plašno prišli na ta shod, niso upali izreči za predlog niti proti njemu, dokler niso izvolili kakšno stališče zavzema večina bivših soc. demokratov. — Dasi so klerikalci pri-

LISTEK.

Javno mnenje.

Spisal Anton Trstenjak.

Žid je posodil ubožnemu kmetu trideset žakljev denarjev. Kmet de nar porabi, žid pa ga terja in na-posled — toži. Žid je terjal pol kme-tovega jezika za vračilo. Kmetova žena si je izmislila zvijačo. Šla je k sodniku in ga poprosila, da bi smela ona soditi. Sodnik jej to obljubi. Kmetica poprosi sodnika, da jej tale posodi svojo obleko. Sodnik to stori. Dan tožbe pride; kmet in žid sto-pita pred sodnika. Žid zahteva od kmeta pol jezika, sodnik (žena) pa pravi, da naj mu ga odreže, pa ne več nego pol. Ako ga bode več ali manj, bode ga on tudi židu. Žid se zboji in da še trideset žakljev de-narjev raje, nego da bi kmetu jezik rezal.)

Kaj hočemo s to pravljico? Prav-ljica je prastara, sega v ono dobo naših pradedov, ko je upnik smel z dolžnikom vse storiti, tudi ga raz-rezati, ako mu tale o določenem

času ni dolgov plačal. Pravljica torej priča o tem, kakšno pravico je imel nekdanj upnik, ko je še narod stal na primitivni stopinji prosvete. O tem se nahajajo sledovi tudi pri drugih narodih. Prosveta se je širila od stoletja do stoletja; ljudje so začeli misliti blaže, prosvetonosci so začeli smatrati za krivično, da bi upnik imel tako pravo. V naši stari pravljici je izraženo staro pravno načelo, proti kateremu se je tekom vekov, ko je narod dosegel višjo stopnjo prosvete, začelo glasno upirati tako-zvano javno mnenje. Zmagovale so blažje, lepše navade. Dasi je upnik imel formalno pravo razpol-gati z dolžnikom po svoji volji, glas javnega mnenja začel se je upirati temu nazoru, lepše navade izpodri-vale so stare, blažje mišljenje izpod-bijalo je staro pravo, tradicijo, in tako je napočila doba, ko se je žid s svojo prirojeno pravico moral umakniti.

Sploh je znano, da se je pri na-rodih vse pravo razvilo iz navad, iz običajev. Narod si je vstvaril neka pravila, red, po katerem je bilo ži-veti vsem članom iste skupine; vsi-rali si je običaje, ki so bili za vse članke enako obvezni. Svojansko pravo

ima svoje korenine v prastarih obi-čajih, katere je sprejela in odobrila tradicija kot merodavne in obvezne za vse članke iste skupine, in naša beseda »zakon« pomenja prvotno to, kar beseda, »navada«, »ver«, ter je šele tekom časa dobila da-našnji pomen: zakon, lex, Gesetz.) Potemtakem je jasno, kolikoga po-mena so vobče običaji, katere si je

*) Stefan Fuchek, Plebanus Kra-pinzki: »Historie z kratkem Duhov-nem Razgovorom od poslednjih Du-govany . . . Stampare vu Zagrebu 1735“, malo znani kajkavski pisatelj, rabi na mnogih mestih besedo zakon v pomenu navada, način; n. pr. stran 40: „zato vrag takmu ie gerlo nevigyenem zakonom zvezal, da nikai ne mogel posreti“. . . stran 221: „tak jedinem zakonom svedoche navuchiteli Sz. Matere Czirke“. . . stran 231: „Szuprotivnem zakonom, kojazsu dobra i vam potrebna“. . . stran 238: „Takai oszebuinem zakonom muke purgatoriumke moremoszi pomensati“. . . stran 250: „Ovak jedinem zako-nom vuche vszi Navuchiteli“. . . stran 360: „Treitich, da nezrechenem zakonom na veke Boga budu lyubili oberh vszega“. . . stran 414: „kak je G. Bogu draga . . . chiztocha, zdog koje nai vech Duss ide vu nebo, kakti szuprotivnem zakonom zbog nechiztoche nai vech vu pekel ide“.

Sicer pa še čitaj Nestora v Levstiko-vev prevodu.

ustvaril in si jih ustvarja narod. Ker pa so ti običaji obče koristni in po-trebni radi reda, postali so sčasoma tradicija, zakon.

Tako ima že od nekdanj tudi društveno življenje svoja pravila, ki niso sicer tiskana, pa so vendar splešno veljavna. Društvo, svet briga se za vsakega posamičnega člana svojega; nadzoruje vsak korak in kretaj; pazi, kako živimo in ali se ravnamo po teh društvenih pravilih. Vsakdo je že doživel, da ga je svet pogrjal, ako je kaj storil, kar se ne strinja z veljavnimi pravili, običaji, in da ga je zopet pohvalil, ako se je pokoril pravilom lepe navade. Na stotine jezikov se peča z našim jav-nim, kakor tudi z zasobnim življe-njem. Takozvani »zlobni jezik« ne mirujo nikoli; »čeneče« širijo se bliskoma, ako se zgodi kaj nerod-nega: »javno mnenje« spremlja nas od zore do mraka, od mraka do dne. In tako nismo nikjer in nikdar sami, nikdar varni, nikdar brez nad-zorstva.

Ali je to prav? Ali so v društvu upravičeni zlobni jeziki? Ali je prav, da nas nadzoruje javno mnenje?

To vprašanje je najzanimivejše in najvažnejše v društvenem živ-

ljenju. Mi vsi, modroslovci, pravniki in umetniki, uživali smo se v to, da so »zlobni jeziki« slaba stran na-roda, ter obojamo vse ljudi, kateri trosijo »čeneče« med nami; zaniču-jemo in preziramo zlobne jezike, kateri nas nadzorujejo v javnem in zasobnem življenju; zametujemo »go-voričenje«, ali kakor to Francozove »medisance«, »on-dit«, ter smo vobče mislili in mislimo, da je vse to, kar nahajamo v socialni uredbi, da so vse male in malostne formalitete vsakdanjega življenja, da je vse to, kar zovemo v društvu »lepo na-vado«, v življenju nepotrebno in da je vse to treba iztrebiti iz dru-štva. Najbistroumnejši pisatelji, ro-manopisci in dramatikci mislili so tako; tudi pravniki so zavzemali isto stališče, dokler se ni pojavil Ihering s svojo razpravo, s ka-terto je razrušil našo teorijo. Isto-dobno se je oglasil pesnik don José Echegaray z dramo »El gran Galeoto« in je ž njo raz-prlil naše starikave nazore.

*) Dr. Alex. Grawein: Galeoto vor den Schranken der Wissenschaft. Pavel Lindau je preložil dramo na nemški jezik in jo bi-stveno predrugačil.

(Dalje prib.)

*) Dr. Gregor Krek: Listki IV., 1873.

vlekli s seboj kar leze ino grede, so vendar ostali v manjšini, — vodstvo shoda so prevzeli Kristanovi pristaši.

Shod je otvoril sklicatelj, klerikalni občinski odbornik Kavčič, ki je izjavil, da je on proti predlogu, ker ne veruje županu, da bi res hotel delavcem pomagati, — da pa sicer prepušča odločitev javnemu shodu. Za njim se je oglasil k besedi „socialist“ Kristan (ker je izključen iz jugoslov. soc. dem. stranke, se sam imenuje samo „socialist“, kot dober gospodar varčuje torej celo s črkami.). Razvijal je čisto pametne nazore, ker drugače sploh ni mogel govoriti, ter — sumničl prav po klerikalnem receptu. In vi, g. Kristan, še mislite, da se bo hodil g. župan prepričati z ljudmi, ki so jim dobra vsa sredstva, da so le nepoštena!? „Gorje občin, ki nima nič premoženja; stroški so vedno večji, pokritja pa nikjer. Mi se moramo vprašati: kaj bode!“ Pri zadnjih besedah se nam je nehote vrnilo vprašanje, kaj g. Kristana tako skrbi bodočnost, ali se neki boji, da bo občina brez denarja, ko bo on župan, ali pa, da bodo davki tako veliki, ko se bo potegoval za kako gostilno? Povedal je tudi klerikalcem, da se zelo motijo, ako mislijo, da se bo današnji shod izrekel proti povišanju doklad, in zahteval, naj bi se sestavila nekaka kontrolna komisija, ki bi upravljala dotični denar in pazila, da bi se isti porabil le za delavske domove. Šest članov te komisije naj bi izvolilo delavstvo po svojih organizacijah, drugih šest pa občinski svet. Mi dvomimo, da se bo g. župan kaj zmenil za resolucijo, ki ima v prvi vrsti namen njemu izreči nezaupnico mesto zahvale in le obžalujemo, da g. Kristanu ne pripušča strast biti nepristranski.

Nato je dobil besedo g. Jul. Novak ter se najprvo v imenu polit. društva „Jednakopravnost“ izrekel za predlog, naj se doklade povišajo na 100% in s tem zneskom zidajo delavske hiše. Dokazoval je na podlagi statistike, da občinarji s tem povišanjem ne bodo toliko prizadeti, ker bo moral skoro vse plačati erar. Povdarjal je eminentno gospodarsko stran današnjega vprašanja, ki bi moralo izključevati vsako politiko in njegov mirni nastop je v pričo neumestnih napadov od nasprotne strani prav ublaževalno uplival na poslušalce. G. Novak je nadalje dokazoval, da plačuje Idrja za Ljubljano največ deželne davka, da pa ne dobi od dežele niti vinarja, da se dežela ne zmeni za idrijsko šolstvo — in predlagal resolucijo na deželni odbor, naj tudi dežela kaj prispeva idrijskemu mestu.

Za njim so stopili na oder g. katehet Osvald. Mislili smo si: „Aha, to bo glavni klerikalni govornik!“ In pripravljeni smo bili na dolgo pridigo; ali bili smo v zmoti, — pridiga je bila kratka. G. katehet so se zadovoljili z glasnim (skoro vnebovpijočim) protestom proti „natolcevanju“ 1.) da so klerikalci sklicali shod v znamenju protesta, 2.) da hočejo klerikalci to gospodarsko vprašanje izrabiti v politične namene. Pa g. katehet si tudi niso mogli kaj, da ne bi bili prišli na dan s svojo najnovejšo iznajdbo, na katero bodo vzeli vsekakor patent: da župan s povišanimi dokladi ne namerava zidati delavskih domov, ampak da hoče samo pokriti že naprej prekoračen proračun; (kakor so g. katehet izračunali, je bilo v proračunu deficita nekaj nad 100 K). In g. katehet so bili prepričani, da jim bo javni shod izrekel za hvalo za strašanski trud, da so „račune pregledali in ne v redu našli“ in tako prišli na velikansko liberalno aleparstvo, toda usmilil se jih je samo prijatelj Kristan z opazko: „Pri takem velikem gospodarstvu ne igra 100 K nikake vloge“. Razočarani nad toli grdo nehvaležnostjo so zapustili g. katehet govorniško tribuno.

Na to je govorilo še več moč; med njimi tudi g. Kos, ki se je hvalil, da je on tudi glasoval za povišanje doklad, ne sicer na županove besede, pač pa ker je stavil omenjeni predlog g. Val. Lapajne (Kosov šef). Sklenilo se je tudi več resolucij, kakor je že navada na takih shodih. Na nas je napravil ta shod vtis, da se naši politični nasprotniki še niso prav nič zboljšali, da so še vedno vse prej nego

pošteni in to je, kar dobri stvari vedno škoduje in je kar naj najbolj obžalovanja vredno.

Delegacijsko zasedanje.

V avstrijski delegaciji je predsednik baron Gautsch povdarjal, da se delovanje delegacij začenja v resnem in odločilnem času. Opo-minjal pa je k pogumu in patrijotični požrtvovalnosti. — Potem se je predložil skupni proračun, ki izkazuje za leto 1904 potrebščina za 374.975.389 K, pokritja 6.965.471 K, potemtakem nepokritih potrebščin 368.009.918 K, t. j. za 1.957.546 K več kot lani. Naknadni kredit za leto 1903 je znašal 2.124.150 K, za novo goroko topništvo se zahteva nadaljevanje vsakoletnega izvenrednega kredita 15.000.000 K. Med potrebščinami ministrstva zunanjih zadev je 32.600 K za ustanovitev novega konzulata v M. trovici, 70.000 K pa za ustanovitev konzulata v Johannesburgu. Med zvišanimi potrebščinami je omeniti tudi 106.849 K za 12 stotnikov avditorjev in 70 adjut za avditorske aspirante; ta po množitev je potrebna vsled novega vojaškega kazenskega pravnega reda. Delegat Dobernig je interpeliral vojnega ministra zaradi ukaza, da se naj častniki uče kateri slovenski jezik in zaradi znanega vojaškega pohoda iz Trebinja v Bilek.

V ogrski delegaciji je vprizoril delegat Ugron malo obstrukcijo. Predsednik Szell se je spominjal smrti nadvojvodinje Klotilde, a Ugron je izjavil, da je v kljub ljubezni in privrženosti napram nadvojvodu Jožefu mnenja, da delegacija ni poklicana za kondoliranje, to bo že storil državni zbor. Ko je predsednik nasvetoval volitve v odseke, se je Ugron pritožil, da se v odsekih govori nemško, kar je posebno odurno sedaj, ko centralistična strem-ljenja nastopajo tako predržno. — Delegat Szemere je vprašal, ali se je ob priliki bivanja grškega kralja na Dunaju res sklenila avstrijsko-grška vojna konvencija proti Albaniji. Skupni finančni minister baron Burian je odgovoril, da so vse to-zadevne časniške vesti neresnične.

Hrvatski sabor.

Včeraj se je sešel prvokrat po spomladanskih nemirih sabor hrvatski in prvič, odkar banuje troedini kraljevini Hrvatski, Slavoniji in Dalmaciji grof Božidar Pejačević. Zato je z napeto pozornostjo pričakovala cela hrvatska javnost to saborovo zasedanje.

Sejo je otvoril ob pol 12. uri dopoldne predsednik Vasa Gurgjevič. Navzoči so bili vsi opozicijski poslanci razen treh, ki so iz sabora že izključeni. Na vladni klopi je ban Pejačević s sekocijskimi načelniki, Šumanovićem, Pavićem in Marjanovićem.

Vlada je predložila zakonski načrt, s katerim se imajo spremeniti neke točke saborskega volilnega reda. Posl. Rubetič je vložil nujni predlog, da se naj ovrže izključitev posl. Hrambašića, Vinkovića in Tuškana, posl. dr. Frank pa zakonski načrt, da se razveljavi zakon glede porotnih sodišč v tiskovnih zadevah. Nato se je zglasil za besedo ban Pejačević. Ko je prevzel v resnem času, je rekel ban, svoje častno mesto, v-dila ga je samo ena misel, da p-sveti vse svoje sile narodu. Ljubezno do naroda mu bo spopolnjevala sposobnost in domoljubje mu bo kazalo pravo pot. Za svojo prvo dolžnost smatra, da brani nerazrušljivo zvezo Hrvatske z Ogrsko in štiti temeljni zakon proti vsakemu napadu. Za glavni pogoj vsakega napredka smatra mir in red, ustavne svobode on ne bode omejeval. Glede uprave je naglašal, da mora biti dobra in poštena; pod dobro in pošteno upravo pa on razumeva nepristransko, vestno in natančno manipulacijo in kontrolo. Predvsem pa se bode trudil, da bo

pravosodstvo nepristransko in moderno. Glede razmerja med Hrvati in Srbi bode zastavil vse sile, da se isto kolikor mogoče zboljša. Ob koncu svojega govora je ban še naglašal da stoji kot ban nad stran-kami, toda samo, kar se tiče uprave, v političnem oziru pa je veren pristaš narodne (magjarske) stranke. Za banom je govoril predsednik opozicije, posl. dr. Aleka Bresztyensky. Vrlo lepo je, je rekel govornik, da je bil motiv, da je grof Pejačević sprejel bansko čast, ljubezen do naroda in čustvo dolžnosti. Kot svojo največjo dolžnost smatra ban, da čuva državno-pravno razmerje Hrvatske z Ogrsko in brani ustavo. Ako je to banovo sveto prepričanje, potem bo moral braniti v prvi vrsti ustavo proti Ogrski. Govornik zahteva od bana, da razveljavi vse one zakone, ki zabranjujejo hrvatskemu narodu, da se ne more prosto razvijati. Banova izjava glede ustavne svobode ne more nikogar zadovoljiti; o volilni reformi, ki je za Hrvatsko tako pereča, ni ban črnil niti besedice; takisto se tudi ni izjavil o vevlačnem armadnem vprašanju, ni navedel, v kakem duhu bo vodil upravo, ali v »proklete« centralističnem, ali v napredno avtonomnem duhu, tudi se ni niti spomnil zedinjenja Dalmacije s Hrvatsko. To mora vzbuditi v hrvatskem narodu nezaupanje proti banu. Govornik končno izjavlja, da se bo z banom strinjal v vsem, kar bo na korist naroda, nasprotoval pa bo odločno vsemu, kar bi moglo škodovati narodu. Posl. dr. Frank je napram banu naglašal, da mora ban priti na svoje mesto vsled zaupanja hrvatskega naroda, ne pa, kakor je Pejačević trdil, vsled poverenja ogrskega ministrskega predsednika. Nagodba z Ogrsko ni za Hrvatsko modus vivendi, marveč modus moriund, zato jo je treba odpraviti, ker je ista kriva, da je Hrvatska že na robu finančijelnega propada, ker jo Ogrska izsesava. V imenu svojih somišljenikov je nato dr. Frank izjavil, da banu ne zaupa in da odklanja vsako zvezo z njim. Kot pooblaščenec narodne (magjarske) stranke je govoril dr. Spevec, ki je, braneč bana pred napadi opozicije, izrazil grofu Pejačeviću popolno zaupanje saborske večine. Potem se je razpravljalo o gori navedenemu nujnemu predlogu posl. Rubetiča, kateremu se je sicer nujnost priznala, meritum pa odklonil, kar je izvalo veliko razburjenost med opozicijskimi. Druga seja je bila danes ob 10. uri dopoldne.

Poljaki na Pruskem.

Ni treba ponavljati vsa nasilja, ki jih prizadeta pruska vlada Poljakom saj se je dovolj pisalo o sferah v Poznanju, o državnih milijonih za odkupovanje poljskih posestev (naselbinska komisija), o posebnih dokladah uradnikom-agitatorjem v poljskem delu dežele itd. V proračunski debati pruskega državnega zbora je dal poljski poslanec Skarzynski v imenu vseh žaljenih in zatiranih Poljakov duška z nevstrašenimi besedami. Posebno je napadal dokl. do uradnikom v poljski pokrajini. Nadalje je rekel, da o kaki vsepoljski ideji ne more biti niti govora. Obstoje nemštva vendar ne zahteva uničenja druge narodnosti. Da si hočejo Poljaki svoj jezik in svoje običaje ohraniti, zaradi tega ni treba tako brezvspešnih poskusov in tako drakoničnih sredstev, kakršna so se rabila zadnja leta proti Poljakom na Pruskem. Vprašati se je treba, ali se Poljaki še sploh smatrajo za enakopravne državljane. Poljaki so že nekaj let sem pravcati predmet za vivisekcije. Toda kakor so vsled svoje jakosti prestali te vivisekcije, tako bodo prestali tudi poljsko kolo, o kateri so videti že prav vidni znaki. »Dokler storimo svojo dolžnost kot pruski podložniki in nemški državljani, nima nihče pravice, nas proglašati za sovražnike države. Nasprotno pa imamo pravico zahtevati, da se naša narodnost spoštuje in da se nas priznava za enakopravne dr-

žavljane. Dokler se to ne zgodi, ostanemo v opoziciji ter se moramo omejiti na to, da posežemo le tam, kjer se gre tudi za naše tako zelo v nevarnosti se nahajajoče poljske interese«. — Neobčutna so ostala srca pruskih poslancev proti tem pritožbam in prošnjam; edino poslanci južnonemške ljudske stranke še čutijo človeške ter je poslanec Payer v njih imenu izjavil, da njegova stranka ne bo nikdar glasovala za bojna sredstva zoper Poljake.

Politične vesti.

— Pri cesarju v avdienci so bili včeraj predsednik državnega zbora Perczel, oba podpredsednika Jakabffy in baron Feilitzsch ter ministrski predsednik grof Tisza, ki je poročal cesarju o tekočih zadevah.

— Za konceptne uradnike v politični upravni službi je izdal ministrski predsednik posebno naredbo, v kateri se naroča, da morajo mladi uradniki po več let služiti pri okrajnih glavarstvih, da se priuče razmeram dežele in prebivalstva.

— O nalogi avstrijskih Nemcev je pisal prof. Mommsen kratko pred svojo smrtjo moravskemu pisatelju dr. Fischerju, da je vsenemštvo prazna iluzija, beseda brez vsebine. Na ta način se ne določa politična bodočnost. V državnem in socialnem oziru manjka vsako sredstvo, da bi se nemške dežele pridobile za kakšno skupno akcijo. Nemci v Avstriji si morajo ohraniti prvenstvo (?), ki jim pristojna (?) po pravu (?) in zgodovini (?) ter ustanoviti poleg zapadne tudi vzhodno državo, kakor nekda v cesarskem Rimu.

— Odpust ogrskih tretje letnikov. Z naredbo vojnega ministrstva se odpuste z 20. t. m. v-jaki-tretjeletniki pri vseh pehotnih oddelkih, razun tistih, ki so v Bosni, Hercegovini in v južni Dalmaciji.

— General Galgotzy je ukazal vsem podrejenim poveljnikom v 10. voju, da morajo vojakom prepovedati vsako obteževanje s civilisti, ker le na ta način prihajajo vsi dogodki (samomori in trpinčenja) v javnost.

— Turška že reformira! Turški minister zunanjih zadev je povabil avstro ogrskega in ruskega poslanika k sebi na — večerjo, pri kateri se je baje govorilo tudi o podrobnosti reformnih načrtov.

— Pruski državni zbor se je bavil včeraj le s socialnimi demokrati. Grof Lincburg in pl. Tiedemann sta pozivala vlado, naj začne neizprosni boj proti socialni demokraciji, tudi vse državljanske stranke se naj v ta namen organizirajo. Tudi državni kancelar grof Bülow je govoril zelo strupeno proti socialnim demokratom.

Dopisi.

Iz Mirne peči. V »Slovenec« z dne 7. grudnia t. l. št. 283. čenča nekdo, (gosp. kaplan Majdič je dal častno besedo, da on ni tega pisal) da shod v Mirni peči ne da spati »Slovenskemu Narodu«, da je bilo veliko ljudstva, da se nazori čistije; da pred 2 leti ni smel Šusteršič v Mirni peči govoriti, da je bil 2. svečana t. l. pri Košaku po § 2. shod, da je »Narod« en teden vpil, da so se zborovalci skrili itd., letos pa da so do malega bili vsi možje cele župnije vkup in pritrjevali Gostinčarju, ki jim je govoril o naravnih pojavih — menda jih je tiščalo — in da to liberalce jezi. »Zora puca, bit' če dana!« Potem zahruli na učitelja Požarja, da svojo modrost stresa v »Narodu« in upa, da mu bo ondi bolj uspelo, kakor na shodu, da je kričal, da ni večine, a da se je pri dvakratnem glasovanju pokazalo, da so se vzdignile vse roke, (gospoda kaplana obe), za njih zahteve; na shodu da je zvedel prav gorke. Potem je nevoščljivo povdarjal, da ima več plač nego g. župnik in da bi rad, da bi se mu plača zvišala na ta način, da bi pri tem ne trpela gospoda, pač pa, da bi se zvišale kmetu deželne doklade. Zato pa tudi nihče ni proti resolucijam ugovarjal, nego on. Sicer se bo pa tega

»prijatelj kmeta« temeljito razkrinkalo. Joj! Gospod urednik, gotovo imate tressalco radi tega poročila in učitelja Požarja pa kar strah mrevrati in ne more niti spati od časa tega resničnega (?) poročila; Mirna peč je vsa v zastavah od trenutka, ko je ta dopis izšel in je tega grdega »liberalca« v prah zdrobil. No, lintvern je uničen in srečna Mirna peč je vsa davka prosta! Podpisani bi ne pisal niti črke, da ga ni »Slovenec« ali morda »obrambno društvo« ali Gostinčar sam, tako nesramno in lažljivo napadel. Gospodu dopisunu bodi prvč povedano, da Požar ni niti ene črke v »Narodu« pisal, kar naj slavno uredništvo »Naroda« potrditi blagovolji; drugi naj zve, da Požar, kakor tudi Gostinčar o plačah učiteljskih ni niti besedice črnil, kar bo tudi g. kaplan, kakor je dne 12. t. m. sam povedal, »Slovenec« pisal, da ni Požar v »Narodu« pisal. Tretjič ni Požar proti katoliškemu narodnim poslancem niti ene besedice črnil, nego to je rekel, da ker je Gostinčar čez »kurnike«, grajščake, in poslance mest in trgov zabavljaj in da mora kmet iz svoje srede poslance »kmete« imeti, da se niti tem, pa tudi katoliškemu narodnim poslancem za sedaj ne more zaupnica izreči; pač pa se bode zaupnica izrekla bodočim, iz kmečke srede izvoljenim poslancem, ko bodo kaj več za kmeta storili, kakor dosedanj. To je resnica, in te resnice ne bo še tako fulminantno pisani članek »Slovenec«, naj ga piše kdorkoli, izbrisati ali ovrgel. Da-li ima gospod župnik manjšo ali večjo plačo nego učitelj, to dopisun dobro ve, kakor se vidi. Požar ni gospodu župniku nevoščljiv tako, kakor dopisun učitelju. Morda bi pa dopisun imel rad plače obeh naju? Požar mu tega veselja ne bo storil, gospod župnik pa menda tudi ne. Končno pa še enkrat povdarjam, da je dopis v »Slovenskem Narodu« z dne 30. novembra t. l. št. 277. popolnoma resničen, akoprav ga učitelj Požar ni pisal. »Slovenec« pa naj se podviza, da bo Požarja temeljito razkrinkal, a gleda naj, da se tudi njemu kriška raz obraz ne potegne. S tem končam.

Anton Požar, nadučitelj.

Iz Škocijana na Dolenskem. Odkar je odšel od nas Matvez Kos, tukajšnji kaplan blaženega spomina, ki zdaj tam neke na Gorenjskem prodaja ljubim backom svojo modrost in norost, je svet le malo slišal o Škocijanu. Dasi se sem-tertje primeri kaj spomina vrednega, je ostalo vendar vedno tiho; to pa po modri politiki župnika g. P. Bohinjca, kateri je s svojo nečakljivo osrečilo kot z boljše zakonsko polovico prej najliberalnejšega tukajšnjega gostilničarja in posestnika, ga spremenil kar čez noč v odločnega farškega podrepnika in tako zamašil luknjo, iz katere so hodili v svet zanimivi dogodilji tukajšnjih višjih glav. Sicer niso bili dopisi od osrečenega Savla Pavla (za toliko zmoeznega ga niti kak vaški pastir ne smatra), temveč od njegovega brata, sedanjega pravnega praktikanta, ki je pa tudi omolknil, menda očaran od visoke »žlahte«. Kakor rečeno, ostalo je več zanimivih stvari tanih, katere morda časoma pridejo na vrsto; toda dne 29. pr. m. »pogruhtali« so tukajšnji klerikalci v zvezi z »gospodi« tako, ki je vredna, da jo izve širji svet. Imenovani dan se je vršil občni zbor podružnice kmetijske družbe. Med družimi točkami bila je tudi volitev »načelnika« (ne odbora!) Podružnico vodi par let sem tukajšnji kaplan g. Abram. Možu sicer vsa čast, a o vodstvu kmetijske podružnice razume toliko, kot zajec na boben. Najboljši dokaz temu sta podružnični vinograd in matonjak, kakor tudi podružnična drevesnica. Vse to se je pod njegovim nadelstvom zanemarilo tako, da bi bilo lahko vzor, kako se ne sme obdelovati, ne pa nasprotno, kar je gotovo namen takih podružnic. Z ozirom na navedeno se je delovalo na to, da dobi načelstvo mož, ki je v ščak v trto in sadjereji, bodisi isti potem liberalci ali klerikalci. Namen podružnice mora biti vendar edino-le gospodarski, nikakor pa ne političen. Po mnenju naša večine je bil teh misli tudi načelnik sam, ker se je pred volitvijo odločno izjavil, da ne prevzame načelstva na noben način več. (Pozneje se je pokazalo, da je bilo to le navidežno) Občnega zbora se je udeležilo izmed nad 50 udov nekaj nad 20. Če je občni zbor sklepčen, se ni konstatiralo. V mirni debati se je pogovarjalo o volitvi ne samo načelnika, kakor je bilo pisano v sporedu, temveč cellega odbora. Stavilo se je v tej zadevi več predlogov, ki naj bi se dali na glasovanje. Toda mi smo obračali, Zaman je pa obrnil. Da se ve, kdo je ta Zaman, treba ga je nekoliko opisati. — Zaman je največji posestnik iz one vasi,

Dalje v prilogi.

o kateri se je izrazil g. župnik na prižnici, da je Sodoma in Gomora; ta vas je danes edina opora župnijskega v obdobju, zato se je oklepa s svojo dušo. Kakor se tedaj vidi, sprijaznijo se g. duhovni tudi s prebivalci Sodome in Gomore, samo da tulijo isti z njimi v en rog. Je sicer tudi v tej vasi nekaj mož, ki so vse šteti vredni, toda glava klerikalcev je imenovan Zaman. — Mož je bogat, gostilničar, precej širok v postavi, a še bolj širok v govorjenju. Njegova bi morala veljati, če je še tako neumna, — (kaj pametnega sicer tako nihče ne pričakuje od njega). Pri vsaki seji, bodisi občinski ali krajnega šolskega sveta, mož je v vseh korporacijah, ker je bogat —, je prepričan, da je strasten nasprotnik šole in vsega napredka, toda k sreči vedno propade. Skratka: Zaman je ta mali Šusteršič. — Ker ima v svoji gostilni dobro »pupico« in »papico«, — (včasih se dobi tudi kak gams — seveda napravljen iz pristnega hrvaškega koštruna) in ker »gospodje« ljubijo posebno divjačino, zahajajo kaj radi k njemu. V zahvalo ga podpirajo pri vseh njegovih predlogih, če bi bili tudi neumni kot noč. In ta Zaman nam je zmešal vse, — v našo največjo zamožnost, vsaj se je pokazalo zopet, da klerikalci brez »kozlova« in »gamsov« ne morejo živeti. Ko se je bližala debata o volitvi koncu, prihrumi Zaman in dvoje njegovih podreptikov v sobo in meni nič tebi nič začne razgrajati in kričati, a njegova trabanta glasno in odločno pritrdjati njegovim surovostim. Bil je menda navdahnjen — a ne s sv. Duhom dr. Šusteršiča. Kakor on, sta bila sladko ginja tudi pristaša, katera sta bila baje samo enkrat pijana v svojem življenju. Na vse njihove surovosti ni odgovarjal nihče, ker si je pač vsak mislil, da se z bikom ni varno bosti. Ko se le nihče ni hotel pripraviti, izbruhne Zaman končno predlog, da naj se izvoli načelnik — namreč stari — in eden njegov pomagač! — za pošt! kaj?! — kar zadostuje?! In zdaj glejte čudo! Načelnik, ki med vsem časom razgrajanja ni niti enkrat opozoril Zaman na njegovih trabantov na nedostojno njihovo obnašanje, je pozabil vse prej stavljene predloge in dal na glasovanje le Zamanov predlog. — Mi, v svesti si neumnosti, ki jo store klerikalci, mirni. — In res je glasovalo za ta predlog z vzdignjenimi rokami nekaj navzočih, — štelo se ni, če je večina — med njimi tudi g. župnik, ki se je preje najbolj potegoval za odbor petih članov, in — predlog je bil sprejet! Izvoljen je bil stari načelnik g. kaplan Abram, ki je iz volitev z veseljem sprejel, — vsaj je vendarle prijetno gospodariti popolnoma svojevoljno s tujim premoženjem! — in eden njegov »pomagač«! In to je celi odbor, ki naj upravlja s precejšnjim premoženjem samovoljno! Gospodino je seveda to všeč; vsaj jih poznamo, da je vse njihovo stremljenje obrnjeno na to, kolikor mogoče več občinskega premoženja spraviti v svoje roke. Toda ne bo šlo tako lahko; vsaj je, hvala Bogu, že vsaj dve tretjini občanov izprevidelo, kake dobičke bi imeli, ko bi se »gospodoma« to posrečilo. Na to, kar se je govorilo po shodu pri pitju podružničnega vina, ne bomo odgovarjali. Le Vi, Zaman, zapomnite si toliko, da mi dobro vemo, kje je zrnje in kje so pleve. Če je bilo med nami res kako zrnje, mislimo si, da je popolnoma nevede zašlo med vas, a večina da je bila le slama, in sicer prava pravcata »ajdovica«. — Vam, g. župnik, pa moremo le čestitati na takih pristoih. Le tako naprej — in kmalu boste sami s »ta malim Šusteršičem«, njegovima trabantoma in Vašo »zlahoto«, kar nas bo iz srca veselilo. Končno si upamo vprašati slavno vodstvo c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani: Ali res ni nikakih pravil, po katerih naj bi se ravnavale podružnice in ali res nima družba toliko moči, da bi zabranila take zlorabe pri podružnicah?

Eden v imenu večine.

Petrova skala.

V. K. Iz Rima, 6. dec.

XV.

Obnovitev papežev posvetne države je ena prvih zahtev rimskega klerikalizma. Seveda se poteguje zanjo tudi de Luca in zdi se mu, da se obnovitev papeške države, ki je bila najzanimivejša država, kar jih je svet kdaj videl, tudi res doseže. Širomaki! Mož je menda slep, ker ne vidi, kaj se po svetu godi. V najbolj katoliški državi, v Španiji, se razširja protestantizem in nasprotstvo proti katoliški cerkvi rase od dne do dne tako, da varuje cerkev pravzaprav le še država s svojim vojaštvom, na Francoskem izganjajo menihe in nune, zapirajo samostane

in duhovniki odpadajo od cerkve; Nemčija iskriča pač rimsko cerkev, ali katolicizem valje temu hira in mora hirati, ker je v protestantizmu večja kulturna moč. Ali naj ta uboga, do kosti bolna Avstrija pomore papeštvu? Mar jo šegeče, da izgubi še Trst in Primorje?

Sicer pa naj bodo duhovniki Bogu hvaležni, da so Lah papežu vzeli njegovo državo, saj je bilo v njej več bede, več gnoja in več grdobij kakor v največji posvetni državi. In zdaj papež in njegovi duhovniki lahko sami porabijo Petrov novič — sedem milijonov nese na leto — in dohodke iz drugih fondov, ki so jih tekom stoletij nagrabili.

Dalje uči de Luca, da ima papež kot poglavar najpopolnejše združbe tudi pravico, nakladati katoličanom davke. V srednjem veku se je to tudi dogajalo in cerkev je bila: mater pecuniarium. Finančne operacije papeštva so bile take, da se je cerkev polastila skoraj polovice vse obdelane zemlje in silno mnogo, mnogo gotovega premoženja. Koliko milijonov je cerkev dobila samo iz premoženja na grmadi sežganih »krivovercev«. Prav dostikrat se je zgodilo, da so bili sežgani popolnoma nedolžni ljudje, samo da je »camera apostolica« pobasala njih premoženje. Tudi Slovenci smo dali svetli materi cerkvi že mnogo denarja. Ko bi se razdelil tisti denar, kar ga je cerkev tekom stoletij že izprešala iz našega naroda, bi bil lahko vsak posamezni Slovenec milijonar. Posebno mnogo je cerkev na Slovenskem pobrala v onih časih, ko so izganjali slovenske protestante iz domovine. Takrat je cerkev pobrala polovico vsega premoženja iztiranih rojakov, polovico pa so snedli njeni prijatelji v državni vladi.

Naši popje bi tudi dandanes radi kar po svoji volji nakladali davke, toda liberalcem gre zahvala, da se je cerkvi ta pravica vzela. Vzelo temu izmolzejo iz naroda z dovoljenjem in brez dovoljenja vlade še vedno ogromne svote. Revščina na Slovenskem je od dne do dne večja, cerkvena bisaga pa je od dne do dne debelejša. Duhovniki se pri tem držijo nauka, ki se uči v germanskem kolegiju, da ima duhovnik še vedno pravico nalagati davke, četudi mu je država to pravico vzela, in zato tako pridno strižejo tiste ovce, ki se puste striči.

Dalje uči de Luca, da nobena država nima pravice, nalagati na cerkev, na cerkvena in duhovska posestva, premoženja in dohodke kakršnihkoli davkov. Farji hočejo biti vseh davkov prosti. Njim se zdi, da naj davke plačujejo le tisti, ki delajo, ne pa tudi duhovniki, ki so rojeni za to, da samo živijo. Pri nas v Avstriji bomo kmalu tako daleč, kajti cerkev in duhovniki že sedaj skoro nihče ne plačujejo.

Seveda je v očeh teh »germanistov« vse hudičevo, kar diši po svobodi. Samo katoliški duhovniki naj imajo svobodo, govoriti in pisati, kakor hočejo, drugi pa naj bomo kakor mutasti psi. Ob sebi se razume, da smatrajo ti norci tudi tolerantnost za hudičevo seme.

Take in enake nauke uče bodoče kanonike, škofo in kardinale na germanskem kolegiju, kamor prav pridno pošiljajo tudi naše bogoslovce. Missia je s tem pošiljanjem začel in od tega časa datira pri nas klerikalizem. Kdo se je prej pri nas zmenil za težnje rimske cerkve? Nihče! Duhovniki so bili mirni ljudje, zadovoljni, da so mogli v miru živeti. Zdaj je cerkveni orkester drugače uglašen. Ako poslušamo pazljivo, čujemo glasove, ki so jih uglašili de Luca in njegovi sokrivci. Dobro, da je do tega prišlo. Ti glasovi bodo vzbudili tudi najpokornejšo slovensko duščico.

Obč. svet ljubljani.

V Ljubljani, 15. decembra.

Predsedoval je župan Ivan Hribar, ki je imenoval za zapisnikarja dr. Kušarja in Lenčeta ter prečital sledeča dva dopisa.

I. Dopis železniškega ministrstva o sedanjem stanju kolodvorskega vprašanja v Ljubljani. Ministrstvo obča primerno vplivati na vrhovno ravnateljstvo južne železnice glede izvršitve tozadnega vprašanja.

II. Dopis divizijskega poveljstva ljubljanskega v zadevi preiskave tistega narednika-trobenčaka 27. polka, ki je psoval nekega Slovenca s »Krainischer Hund«. Poveljstvo imenuje ta dogodek navadno gostilniško rabuko ter navaja, da se je zatoženi zagovarjal, da se je tudi njega psovalo s »Steirischer Hund« (česar pa nobena priča ni slišala!) Trobenčak je bil obsojen v 10dnevni sobni zapor.

Zapisnik zadnje seje, ki ga je prečital novi zapisnikar mag. koncipist Fran Govekar, se je odobril.

Obč. svetnik dr. Triller je prijavil sledeči nujni predlog:

Slavni obč. svet skleni:

1.) Glede na vestransko priznano nujnost razširjati deželno domobranske vojašnice v Ljubljani in glede na to, da bi zavlčenje te zgradbe utegnili provzročiti ljubljani občutno in trajno škodo, naproša se visoki deželni odbor, da izpolni soglasje strank večine deželnega zbora in na lastno odgovornost nemudoma izvrši to zgradbo v okviru sklepov deželnega zbora z dne 1. maja 1900 in 17. julija 1901 ter njegovega lastnega poročila z dne 16. septembra 1903, št. 4300.

2.) O tem sklepu obvešča se tudi vis. c. kr. domobransko ministrstvo.

3.) Za izvršitev sklepov ad 1.) in 2.) naveden se župan.

V utemeljevanje svojega nujnega predloga je navajal predlagatelj, potem ko se je nujnost soglasno priznala, da je princel uradni list »Laib Zeitung« članek, ki izvirja vsekakor od vojaškega strokovnjaka, in v katerem članku se grozi z rekrutacijami, ki bi zamogle škodovati mestu. Baš v sedanjem času ne kaže disgustirati vojne uprave, ko se potegujemo za kadetno šolo, za namestitev kavalrije in kakega slovenskega polka v Ljubljani. Mestna občina je izpolnila glede zgradbe domobranske vojašnice vse pogoje, razun zahtevanega letnega prispevka 8000 K. Ker pa je ponudila mestna občina dati vojašnici za ves čas pogodbe vodo po lastni ceni, kar znaša na leto 1000 K je to celo bolje, kakor zahtevani prispevek le za gotovo vrsto let. Govornik je ostro prijel na popolnoma neutemeljeno klerikalno obstrukcijo v deželnem zboru. Mesto Ljubljana je po obstrukciji že itak preveč prizadeto, ker je obstrukcija zvalila s kmetijskih davkoplačevalcev vso podporo za gledališče na mestne rame. (Klici razburjenja.) Klerikalno obstrukcijo je nazival prosto hlimbo (Pritrjevanje) ter označil obstrukcioniste prav dobro z italijanskim rekom: »Con arte ed inganno, si vive mezzo l'anno — ma con inganno e con arte si vive l'altra parte — Z umetnostjo in prevaro se živi pol leta, a s prevaro in umetnostjo pa ostalo polovico. Obstrukcija je razkrinkuje sama, posebno jasno pri ravno zgradbi imenovane vojašnice. Tukaj se gre za dobre prostore domačinim sinovom, tedaj za sinove tistega ljudstva, za katero trdijo klerikalci, da jim tako vroče bije srce (Pritrjevanje). Predlagatelj prosi dež. odbor, naj v tej stvari napravi izjemo ter izpolni sklep dež. zbora iz prejšnjih let, ker je razlika med dovoljenjem in sedanjo zahtevo minimalna. Posebno apeluje na navzočega člana dež. odbora (dr. Tavčarja). Predlog je bil soglasno sprejet.

Obč. svetnik dr. Staré je poročal o prošnji hišne posestnice Josipine Ronnerjeve za odstop prednosti hranilničnemu posojilu pred 3% drž. posojilom. Se dovoli pod pogojem, da ne smejo drugi dolgovl znašati nad 30.000 K.

Obč. svetnik dr. Kušar je poročal o spremembi pravil »Prostovoljnega gasilnega društva v Ljubljani« z ozirom na to, da je društvo prevzelo tudi posle rešilne postaje. Pravila so se odobrila s popravili in dostavi župana.

Obč. svetnik Senekovič je poročal o proračunu mestnega loterijskega posojila in njega amortizacijskega zaklada za l. 1904. Amortizacijski zaklad izkazuje potrebščine 1.012.373 K, pokrite z raznimi zastavnimi pismi, hipotekami itd., v hranilnici je naloženega 222.885 K, primankljaj znaša 3.003 K 57 h, kar mora plačati loterijsko posojilo. — Mestno loterijsko posojilo izkazuje dohodkov (razne glavne, klavne, vodovod itd.) 189.033 K 04 h, potrebščin 134.558 K, čisti dobiček znaša 54.474 K 60 h. Poročevalec predlaga, naj se proračun odobri, obenem se naroči mestnemu magistratu, da za prihodnji proračun poskrbi za novo nalaganje amortizacijskega zaklada za vojašnice, ker bo v doglednem času treba večjih popravil. Se je odobrilo, oziroma sprejelo.

Isti poročevalec je poročal o proračunu zaklada meščanske imovine. Stroški znašajo 51.197 K, dohodki pa 52.004 K, prebitek 907 K. Odobreno.

Končno je poročal isti poročevalec o proračunu splošnih ustanov za leto 1904. Pokritje (iz svojih ustanov in vlog) znaša 18.190 K, potrebščina pa 16.523 K, prebitek 1.667 K. Odobreno.

Obč. svetnik Žužek je poročal o napravi hodnikov na Bregu in na levi strani Sv. Petra ceste med Prečnimi ulicami in Radeckega ceste. Naprava hodnika na Bregu bi stala 7919 K, na Sv. Petra cesti pa 4242 K, tedaj skupno 12.161 K. Eno tretjino stroškov bi nosili posestniki hiš v dotičnih ulicah. Se je sprejelo ter se naročilo magistratu, postaviti v ta namen v proračun za leto 1905 znesek 9300 K.

Isti poročevalec je poročal o prizivu Andreja Trškana proti magistratnemu naročilu, da mora odstraniti samovoljno postavljeno kolarnico v Cegnarjevih ulicah št. 4. Trškan prosi v prizivu, naj se mu pusti kolarnica vsaj do srede prihodnjega leta. Priziv se je odklonil.

Isti poročevalec je poročal tudi o prizivu Marije Kramarjeve na Dolnjski cesti za odpust komisijskih stroškov v znesku 10 K. Se ji je milostnim potom odpustilo.

Končno je poročal isti poročevalec o oddaji dimnikarskih del za mestna poslopja za leta 1904, 1905 in 1906. Dela so se oddala dosedanjima podjetnikoma, dimnikarskima mojstrima Iv. Vrhovcu in Lud. Stricljaju za 2275 kron, od katerega zneska plača vojni erar 763 kron.

Podžupan dr. vitez Bleiweis je poročal o prošnji »Prostovoljnega gasilnega društva« v Ljubljani za zvišanje letnega prispevka. Omenjeno društvo navaja, da preskrbuje tudi rešilno postajo, ki je letos posredovala v 425. slučajih. Dosedaj dobiva razun drugih bonifikacij letne podpore 2580 K. Odslek priznava hvaležno delovanje, a ne more priporočiti zvišanja podpore, temuč le 560 K za nabavo novih cevij. Poročevalec je tudi omenjal pomanjkanje zvedenca rešilni postaji, ker se pripelje v bolnišnico tudi pijane in omedlevese osebe, katere je treba kmalu zopet izpustiti. Navedel je slučaj, da so pripeljali v bolnišnico nekega mladeniča iz Most v spremstvu njegove matere, ki je pravil, da ga v spodnjem delu telesa hudo grize, a izkazalo se je, da je imel le običajno spolno bolezen.

Obč. svetnik Turk je toplo priporočal zvišati podporo vsaj za 420 K, t. j. na letnih 3000 K, češ, da je to društvo podpore bolj potrebno kot društvena godba. Njegov predlog je bil sprejet, ravnotako poročevalec glede kredita za nove cevi.

Isti poročevalec je poročal o nasvetu mestnega magistrata glede spremembe pri odvažanju smeti. Dosedanji podjetnik Andrej Vrhovec se ne drži podpisanih pogojev, ker vozovi ne prihajajo redno, posebno na periferijo mesta. Tudi ne izvažajo smeti na določene mu prostore, temuč deloma na svoje dvorišče, kjer dela iz njih kompost, deloma na njive drugih posestnikov proti odškodnini. Vsled tega je predlagal, naj se mu podjetje odvzame ter razpiše ponudba za leto 1904, ker pozneje magistrat v tem oziru itak nekaj posebnega ukrene. Magistratu se tudi naroča, da se obrne na dunajski magistrat glede načrtov za novi zistem izpraznjevanja smetihih voz.

Obč. svetnik Predović je branil Vrhovca ter nasvetoval, naj se ga za nerednost kaznuje, v ostalem pa se mu še pripusti za dve leti mestna pripraga. — Poročevalec se je čudil, zakaj se predgovornik zavzema za Vrhovca, daši je med pritožbami zoper Vrhovca tudi njegova pritožba.

Obč. svetnik Turk je priporočal drug bližnji prostor za odkladanje smeti ter 5. voz, ker je v tem času nastalo mnogo novih hiš. Sprejeta sta bila odsekova predloga.

Obč. svetnik dr. Krek je poročal o uravnavi prispevkov za kurjavo na c. kr. višji realci. Kranjska hranilnica je priznala, da centralna kurjava greje tudi šulferajnske prostore ter je pripravljena prevzeti 1/3 stroškov. Ta razdelitev se je odobrila s pogojem, da prevzame polovico deželni odbor.

Isti poročevalec je poročal o napravi novega kemičnega ognjišča na c. kr. višji realci. Naprava se je dovolila ter se določil kredit 500 K s pogojem, da sprejzame polovico deželni odbor.

Ostale točke dnevnega reda so se rešile v tajni seji.

Gg. upravičencem

za dne 21. t. m. vršečo se volitev volilne komisije za osobno dohodnino

priporoča se naslednja kandidatna listina:

Za I. volilno skupino,

ki voli od 9. do 10. dopoldne enega namestnika:

Vaso Petričič, posestnik, trgovec, predsednik »Mestne hranilnice ljubljanske« itd.

Za II. volilno skupino,

ki voli od 10. do 12. dopoldne enega ude:

Jos. Lavrenčič, blagajnik mestnega užitninskega zakupa.

Za III. volilno skupino,

ki voli od 10. do 12. dva ude in dva namestnika, kot ude:

Ivan Sušnik, stolni kanonik.

Josip Turk, posestnik in občinski svetnik;

kot namestnika:

Ivan Belič, posestnik in gostilničar,

Ivan Plantan, c. kr. notar, državni poslanec itd.

V Ljubljani, dne 16. dec. 1903.

Narodni volilni odbor.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 16. decembra.

— **Osebnosti.** Notarjem v Cerknici je imenovan notarski substitut g. Josip Rohrmann, notarjem v Radečah pa notarski kandidat g. Alojzij Pegan.

— **Klerikalci proti »Slov. Narodu«.** Blizu se Novo leto, čas, ko si ljudje naročajo časopise. Redno vsako leto začno klerikalci v tem času velikansko gonjo proti našemu listu, saj dobro vedo, da je prav »Slov. Narod« najmočnejši jez proti klerikalizmu na Slovenskem. Ko bi zahtevali milijon kron za »Slovenski Narod«, dali bi nam klerikalci z veseljem ta milijon, in če bi morali izprazniti vse svoje posojilnice. Toda »Slov. Narod« ne dube, pa če bi nam zanj ponujali deset milijonov. Zato se pehajo, da bi nam vsaj odjedli kar mogoče naročnikov. Za letošnjo gonjo je »Slovenec« že dal znamenje. V članku, ki ga je »Slovenec« posvetil izjavi narodno-naprednih in nemških dež. poslancev se je jako malo pečal s to izjavo, toliko več pa z našim listom in se povsod do trditve: Vsak, ki kakorkoli podpira »Slov. Narod« in mu s tem daje možnost eksistiranja, je izdajca svojega naroda!! Za pošt! »Slovenec« naj si ne dela preveč skrbi! Dokler bo na Slovenskem še kaj zavednih narodnjakov, ki stoje na stališču svobodnomiselnosti in nacionalizma, dotlej ne bo konec »Slovenskega Naroda«. »Slovenec« je tudi povedal, zakaj mu leži naš list tako v želodec. Studije, kakor »Rimski klerikalizem«, »Katoliški vzorci« in »Petrova skala« ga bole. Ni čuda! V teh člankih se razkrinkuje klerikalizem in sicer tako, da vsi katoliški bogoslovci, da škof, vsi njegovi kanoniki in vsi bogoslovski profesorji ne morejo niti besedice odgovoriti. Molče morajo gledati to razkrinkanje — narod pa spoznava bistvo klerikalizma, njegovo pogubnost in propalost! »Slovenec« pravi, da se s tem narod korumpira, da se s tem zastruplja in da se mu jemlje moralno moč za samooobrambo. Od kdaj pa se pravi narod korumpirati in zastrupljati, če se mu največje lopovstvo na svetu pokaže v pravi luči, če se mu natoči čistega vina, če se mu razkrije resnica? To je koristno, to je eminentno narodno plemenito delo, to je nepoplačljiva zasluga za vse slovenstvo, na katero smo ponosni. In narodu se vzame moč samooobrambe, če se mu pomaga, da zlomi verige, v katere so ga vkovali hlapci rimskega klerikalizma, ljudje, ki so v tuji službi? Narod bo zmogel za samooobrambo šele tedaj, ko bo imel proste roke, ko bo osvobojen iz klerikalne sužnosti, ko mu klerikalizem ne bo več izpival srčne krvi. Na to delamo mi. In v tem boju ne bomo odnehali, v boju za slovenske nacionalne pravice in eksistenčne pogoje in za osvobojenje od Nemcev, Rimcev in Lahov in nič nas ni strah, da bi nas zapustili zavedni narodnjaki.

— **Imenovanja v davkarski službi.** Davkarski praktikantje gg. Karol Brufach, Jos. Perne, Karol Šiška, Fran Faleskini, Tomo Tavčar, Fran Kratner in Ivan Kilar so imenovani za provizorične davkarske adjunkte.

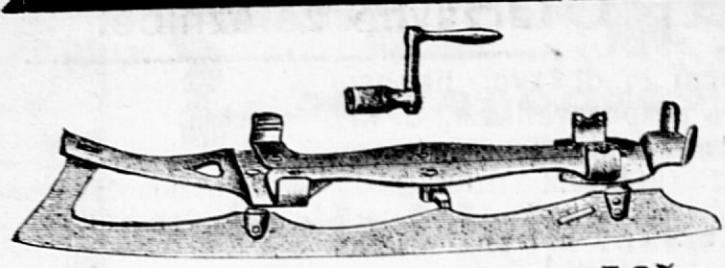
— **V zdravstveno zastopstvo v Litiji** sta voljena gospod Ivan Damjan za predsednika in g. Luka Svetec za njegovega namestnika.

— **Vipavski klerikalci** kar ne morejo pozabiti velikega fiaska, ki so ga doživeli pri zadnjih občinskih volitvah. Pred tremi leti, ko smo Vipavo trikrat očistili klerikalnega smrada, ki je pretil pokončati našo občino, tolažili so se, češ, liberalci so doživeli še Pyrovo zmago, po treh letih pa nam je vspeh zagotovljen in naprednjaki ne bodo nikdar več naši gospodarji. — Pa so se zmotili v svojih nadah. Baš pri todobnih občinskih volitvah so pogoreli tako, ka-

Dunaj 16. decembra. Prestolni
ogovor ni nikakega posebnega
vtisa napravil. Povdarja se, da je
po šabloni sestavljen in brez-
barven.

Jarše-Mengeš 16. dec. Da-
nes je tu umrla gospa Marija
Majdič. Pogreb bo v petek.

ERNEST SARK v Ljubljani, Stari trg št. 1.



Drsalke

najboljše vrste

kakor tudi vse v nožarsko stroko spadajoče predmete priporoča slavnemu občinstvu po zmernih cenah

N. Hoffmanna nasled.

Mestni trg št. 12.

(3200-2)

Tu se tudi sprejemajo vsa v nožarsko stroko spadajoča popravila in vs krovstno brušenje ter se vse najboljše izvrši.

LJUBLJANSKI ZVON

MESEČNIK ZA KNJIŽEVNOST IN PROSVETO.

LETNIK XXIII. (1903).

Izba po 4 pole obsežen v veliki osmerki po eden pot na mesec v zvezkih ter stoji vse leto 9 K 20 h, pol leta 4 K 60 h, četrt leta 2 K 30 h.

Za vse neavstrijske dežele 11 K 20 h na leto. Posamezni zvezki se dobivajo po 80 h.

„Národní Tiskarna“ v Ljubljani.

Naznanilo.

Uljudno naznanjam, da sem otvoril

v Spodnji Šiški šte. 200

ново vinsko trgovino

z istrijanskim črnim in belim vinom.

Cena 16 gld. za hektoliter.

Da je vino naravno, jamčim z zneskom 1000 kron, ako se mi dokaže, da ni res.

Za mnogobrojni obisk se priporoča z vsem spoštovanjem

(3280-1) **Franc Zohil**, Spodnja Šiška št. 200.

Poslano.

Domoljubni rojaki!

Družba sv. Cirila in Metoda je izdala

koledar za leto 1904.

Koledar je ob enem »Vestnik« za družbo XVI. in XVII. to leto. Cena koledarja je kron 120. Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda Vas vlijudno prosi, da kupujete ta družbeni koledar ter zahtevate odločno, da imej vsaka slovenska knjigotrnica, trgovina s papirjem in vsaka trafika ta koledar na prodaj. Tem potom olajšujete težavno breme, ki ga ima družbino vodstvo. Bratje Čehi toliko žrtvujejo za obrambo svojega naroda — Slovenci, manji narod, bi morali torej primeroma več žrtvovati od Čehov.

Trgovci naj se zglašajo direktno pri vodstvu. Za trgovca stane koledar K 120 z 20% popustom ob naprej vplačani svoti. (3220-2)

Lovski in gozdni čuvaji

se iščejo.

Vstop takoj; gotov in stalen zaslužek in visoka srelna nagrada, stalna služba. — Zelo dobra priporočila, prepisi izpričeval in prošnje naj se pošljejo na upravo lastništva Lovrečina pri Vrbovcu na Hrvaškem.

primerna darila!!!!

kakor drsalke tičniki mesoreznice svečniki in različne kasete



kakor posode za premog predpečniki samovarji brzovrelci sploh kompletne kuhinjske oprave

se dobivajo najceneje pri **Karola Kavšeka naslednikov**

Schneider & Verovšek
Ljubljana, Dunajska cesta 16.

S 1. januarjem 1904 odda se v najem za **mokarijo** pripravna

prodajalna v Ribnici

na Dolenjskem. (3277-2)
Pojasnila daje A. Juvanc, Ribnica.

Izvrstna fina (11-287)

vina v buteljah

se dobé v trgovini

Edmund Kavčič

Ljubljana, Prešernove ulice.

Deklica

ali (3264-2)

gospica

ki se želi učiti trgovinske stroke v prodajalni z mešanim blagom naj vložiti ponudbo pod šifro M. D. št. 99, poste restante, Ajdovščina.

Žaga na turbino

se proda pod jako ugodnimi pogoji blizu Loke na Gorenjskem. Žaga ima zraven vodne žage za deske tudi cirkularno žago in stroj za trenje lubja. — Vedno dosti vode!! — Vse v jako dobrem stanju.

Kupci naj se zglašijo do konca tega leta; kje? pove upravnistvo »Slov. Narod«. (3247-2)

Božič!

Najumestnejše darilo za gospodinjstvo je slavnoznani

PFAFF-ov šivalni stroj

ki odgovarja vsem zahtevam umetno vezenje. in je jako pripraven tudi za

V zalogi jih ima: (3077-7)

F. TSCHINKEL

Sodnijske ulice št. 4.

Naznanilo.

D. Zalaznik v Kanfanaru preskrbuje že več let vinskim trgovcem in gostilničarjem nakup vina in pošilja tudi malim odjemalcem naravna istrijanska vina po nizki ceni. — Stvarna pojasnila daje brezplačno.

Narodna gostilna in prenočišče v lastni hiši, nasproti železniške postaje. (3052-8)

Les za kolarje

kolarsko orodje, delavnica, kompletna hišna oprava, se iz proste roke proda; eventualno nova hiša, obstoječa iz 6 sob, 5 kuhinj in kleti.

Pojasnila pri Jakob Preku, po domače »pri Nagelčku«, v Sp. Šiški.

Naročajte izborno

Ljubljansko delniško pivo

iz pivovaren

v Zalcu in Laškem trgu.

Naročila sprejema

Centralna pisarna v Ljubljani, Sodnijske ulice št. 4.

K bližajočim se božičnim praznikom priporoča

EMA WUTSCHER

lastnica slovečih vinskih gorov v Drči, vinska veletrgovina ter prva in najstarejša kranjska destilacija konjaka po francoskem načinu

v **Brezovici** pošta št. Jernej Dolenjsko

svojo bogato zalogo

dolenjskih belih in rdečih vin starih in novih lastnega pridelka.

Nadalje opozarja na

konjak

lastne destilacije, popolnoma enak francoskemu, kateri se priporoča posebno za okrepčanje želodca, zakaj izdeluje se iz najboljših domačih starih vin. (3232-2)

Steklenica konjaka iz l. 1893. stane 4 K 80 h

„ „ „ „ 1895. „ 4 K 30 h

Pošilja se po pošti in po železnici. — Ceniki franko.

Nekaj stanovanj
odda se za 1. februar leta 1904
v novi stavbi
„Národní Tiskarne“
v Knafovih ulicah.

Pojasnila daje Jos. Lavrentič, upravni član v „Národní Tiskarni“ ali pa na Dunajski cesti 31 (pisarna mest. užit. zakupa)

Na najvišji ukaz Njegovega c. in kr. apostol. Veličanstva.

XXIII. c. kr. državna loterija
za skupne vojaške dobrodelne namene.

Ta denarna loterija

edina v Avstriji postavno dovoljena

ima 19.382 dobitkov v gotovini

v skupnem znesku 512.830 kron.

Glavni dobitnik znaša

200.000 kron v gotovini.

Žrebanje bo nepreklicno dne 17. decembra 1903.

Ena srečka velja 4 krone.

Srečke se dobijo pri oddelku za državne loterije na Dunaju III., Vordere Zollamtstrasse 7, v loterijah, trafikah, pri davčnih, poštah, brzojavnih in železniških uradih, v menjalnicah itd. Igralni načrti za odjemalce srečk zastoj.

Srečke se dostavljajo poštne prosto.

C. kr. loterijsko-dohodninsko ravnateljstvo.

(2918-10)

Oddelek za državne loterije.

!!Potniki v Ameriko!!

CUNARD LINE

prevaža potnike naravnost

iz Trsta v Novi-York

z brzim parnikom „AURANIA“ z 1200 mesti III razreda in s 300 salon-mesti II. razreda s kabinami in z brzim parnikom „CARPATHIA“ z 2000 mesti III. razreda in s 400 salon-mesti II. razreda s kabinami.

Cena potne karte za vožnjo, za hrano z vinom in vso postrežbo iz Trsta v Novi-York

III. razred za osebo 180 kron. (3147-5)

Odhod iz Trsta:

„CARPATHIA“ 15. decembra 1903. „CARPATHIA“ 2. februarja 1904.
„AURANIA“ 29. decembra 1903. „AURANIA“ 16. februarja 1904.

Natančnejša razjasnjenja, vozne bilete, cene, prevoze v druge postranske luke in železniške postaje iz Novega-Yorka v notranja mesta Zedinjenih držav Severne Amerike daje in preskrbljuje

Avstrijski domači glavni zastop Schröder & Co., Trst
Via Carlo Ghega št. 8, I. nadstr.

Naslov za brzojave: SCHRODERCO — TRST.

Potniki naj se zglasijo pravočasno in precej pisмено ali brzojavno za vozne bilete!

Izučen vrtnar

Isče službe. Vstopi lahko takoj ali s 1. januarjem 1904. (3256-3)
Naslov se sve v upravnistvo „Sl. Nar.“

Za neko trgovino na Gorenjskem se išče (3240-2)

gospodična

iz boljše hiše kot kontoristinja, za takoj. Zmožna mora biti slovenskega in nemškega jezika. Prednost imajo gospodične, vajene hrvatskemu jeziku. — Kje? pove upravnistvo „Slov. Narod“.

Mednarodna panorama.

Ljubljana, Pogačarjev trg

Tekoči teden

Povodenj

na Gor. Koroškem septembra 1903.

Vino

bizeljsko, pristno
28 liter 28

v gostilni „pri Florjani“
v Šiški poleg cerkve.

Garantirano dobro

Vino in žganje

podvrženo pregledu kemijske preskuševalne postaje na Dunaju,

dobiva se pri 2506-32

bratih Giaconi & Co.

Vis (Cissa) v Dalmaciji.

GRAND PRIX

Pariška svetovna razstava 1900.



Svetovnoslavna ustna voda.
Dobiva se povsod. (2106-35)

Bluze
damski pasovi
srajce in pasovi
za hribolazce

in (1871-50)
otroške obleke
se radi pozne sezone
prodajajo po znatno
znižanih cenah.

V. pl. Gerhauser

Stari trg št. 13.

Zadnje novosti

v modercih francoske
fasone.

Kaj je in kaj obsega ?

ravnokar v c. kr. dvorni in državni tiskarni
dovršeno delo, ki sta ga pospeševali vis. c. kr.
ministrstvi notranjih zadev in za trgovino:

Avstrijski centralni kataster

Ta doslej prva izdana, na podlagi avtent. uradnih podatkov sestavljena
edina popolna

Adresna knjiga za vse

* * * Avstrijsko

obsega v 10. oz. 11. zvezkih, ki se lahko posamič kupijo:

Vse protokolirane in neprotokolirane trgovske, industrijske in
obrtne obrate in natančno oznamenilo njih protokoliranja.

Vse naslove abecedno urejene po deželah, krajih in obrtih.

Abecedno urejeni zaznamek strok za vse zvezke.

Popolni LEKSIKON KRAJEV in POŠT. (3182-4)

V vsakem zvezku v c. kr. vojaško-geografičnem zavodu na-
pravljeni zemljevid dotične dežele.

Natančno oznamenilo vsake mestne, tržke ali krajevne občine,
oziroma kraja.

Pri vsaki občini se tudi dalje natančno razvidi:

okrajno glavarstvo in okrajno sodišče, obseg, število pre-
bivalstva, občevalni jezik, cerkvena oblastva, šole, poštne,
železniške, paroplovske, brzojavne in telefonske postaje.

Cena zvezkom:

Zv. I. DUNAJ K 13.—	Zv. VI. PRIM. I. DALM. . . K 6.60
Zv. II. SP. AVSTRIJSKO „ 14.60	Zv. VII. TIR. I. PREDARL. „ 12.—
Zv. III. G. AVST. I. SLCB. „ 11.80	Zv. VIII. CEŠKO (dva dela) „ 32.—
Zv. IV. ŠTAJERSKO „ 10.—	Zv. IX. MOR. I. ŠLEZIJA „ 25.—
Zv. V. KOR. I. KRANJSKO „ 8.—	Zv. X. GAL. I. BUKOV. „ 27.—

Naroča se v

KATASTERSKI ZALOZI, Dunaj IX. Hörig. 5.

kakor tudi v vsaki knjigotržnici tukaj in v inozemstvu.

Naše nizke cene vzbujajo pozornost!

Trpežni moški čevlji iz usnja z obšivkom, par gld. 2-80.	Izvrstni moški čevlji za zavezovati par gld. 3.—.	Močni, gladki moški čizmi (štiflet) par gld. 2-80.
--	---	---

Trpežni ženski čevlji za vsakdanjo rabo par gld. 2-50.	Zelo močni ženski čevlji za zavezovati par gld. 2-80.	Izvrstni ženski čevlji z gumbi par gld. 3.—.
--	---	---

Elegantni, bar- vani moški čevlji za zavezovati, par gld. 3-50.	Priročni moški čevlji iz jadravine, par gld. 1.—.	Barvani moški usnjati sandali par gld. 2-75.
---	---	--

Priročni ženski čevlji za na ulico, par gld. 1-30.	Elegantni ženski salonski čevlji par gld. 1-50.	Ženski čevlji z navskrižnimi zaponami, črni in barvani, par gld. 2.—.
--	---	---

Najfinejši krem (mazilo) za rujava in črna obutala.

Popravila se najbolje in najceneje izvršujejo.

Alfred Fränkel

kom. družba prej:

Mödlinška tovarna za čevlje

v Ljubljani

Špitalske ulice št. 9.

Zastopnik: A. Preatoni.

(1718-9)

Božična in novoletna darila!

Otvoritev nove velike
trgovine.

Vsaka konkurenca
izključena.

Priporočam jako okusno, bogato zalogo stenskih ur s krasnim
bitjem (novost) v lepih, moderno zrezljanih omaricah, dalje srebrnino,
zlatnino, nože in vilice in druge krasne izdelke iz kina-srebra.
Posebno priporočam krasne, živo se lesketajoče briljante, po sreči
jako ugodno v večji partiji nakupljene in raznovrstno vdane.

Nasprotno imam v zalogi vsled konkurence imenitne imitacije
briljantov (steklo) skoro nerazločljive od pravih.
Pozor! Vedno sem si prizadeval slavno občinstvo seznaniti s svojo
bogato zalogo, kakor tudi prepričati je, da ni treba nikomur
naročevati te vrste blaga pri tujih, zunanjih trdkah, kakor n. pr. z Dunaja
ali od drugod, kajti mnogi slučajji so me prepričali, da morem z boljšim in
mnogo cenejšim blagom ravno tako postreči.

Držim se strogo principa, svoje cenj. odjemalce zadovoljevati vedno le
s pristnim in poštenim blagom.

Omeniti moram, da nakupujem blago vedno le v večjih partijah osebno,
direktno v tovarnah, ker bi drugače ne mogel nastaviti tako nizkih cen.

Priporočam se in vabi na obilni obisk

(3159-4)

Franc Čuden

urar in trgovec v Ljubljani

Prešernove ulice št. 2, nasproti franč. samostanu.

Filialka: Mestni trg št. 25, nasproti rotovža.

Ceniki zastoj in poštnine prosto!

Cenj. svojim odjemalcem!

Splošne gospodarske razmere so v zvezi s krajevnimi okolščinami prouzročile, da se je stanje špecerijskih trgovin tekom časa znatno poslabšalo. Z ozirom na to so podpisani trgovci sklenili, da odslej **ustavijo popolnoma običajna novoletna in velikonočna darila cenjenim svojim odjemalcem**, zato pa bodo primerno svoto darovali **za dobrodelne namene**. Vsak trgovec se je zavezal **z besedo** in je tudi položil **visoko jamščino**, da se bode strogo držal tega sklepa.

To naznanjamo cenjenim svojim odjemalcem v blagohotno uvaževanje.

V Ljubljani, dne 15. decembra 1903.

(3283—1)

Ljubljana.

F. Babič,
Jos. Bahovec,
Iv. Bahovec,
J. Bizjak,
Fr. Brajar,
V. Cantoni,
L. Česnovar,
J. Dolinar,
J. Fojkar,
J. Fridrich,
F. Grošelj,
H. Hieng,
C. C. Holzer,
Iv. Jebačin,
Jos. Jebačin,
A. Ječminek,
M. Jémec,
L. Jeran,
A. Jerančič,
A. Ješe,
M. Kastner,
E. Kavčič,
M. Kavčič,
A. Klun,
A. Korbar,

J. Kordin,
A. Krisper,
A. Kregar,
P. Lassnik,
M. Lehnert,
A. Lilleg,
J. Lončar,
J. Marenče,
T. Medic,
J. Medved,
J. Mehle,
T. Mencinger,
J. Mole,
J. Murnik,
M. Ojstriš,
J. Perdan,
K. Planinšek,
M. Podvornik,
J. C. Praunseiss,
J. Semrajc,
M. Soklič,
M. E. Supan,
V. Schiffer,
O. Schmidt,
J. Skofizh,
M. Spreizer,
A. Stacul,

A. Steiner,
F. Strkovič,
J. Stritar,
F. Stupica,
A. Šarabon,
P. Šterk,
F. Terdina,
J. Tome,
J. Tonich,
A. Verhovec,
A. Zorman,
A. Zorc.

Spod. in Zgor. Šiška.

M. Bergant,
M. Bitenc,
M. Den,
J. Glavič,
M. Komotar,
M. Kotar,
J. Kreuzer,
M. Lavrenčič,
J. Maurer,
J. Povše,
M. Škander,
A. Tonich,
T. Tušar,

J. Vodnik,
V. Winkelhofer,
J. Zorman.

Glince in Vič.

F. Javornik,
M. Jereb,
A. Marn,
A. Novak,
J. Pirnat,
J. Robežnik,
J. Traun,
M. Vijol.

Štepanja vas in Vodmat.

A. Gerjol,
J. Jebačin,
F. Lisjak,
A. Pečar,
J. Oražem,
A. Sušnik,
J. Zorič.

Ježca, Mala vas, Stožce.

A. Aubel,
M. Snoj,
J. Smerke.